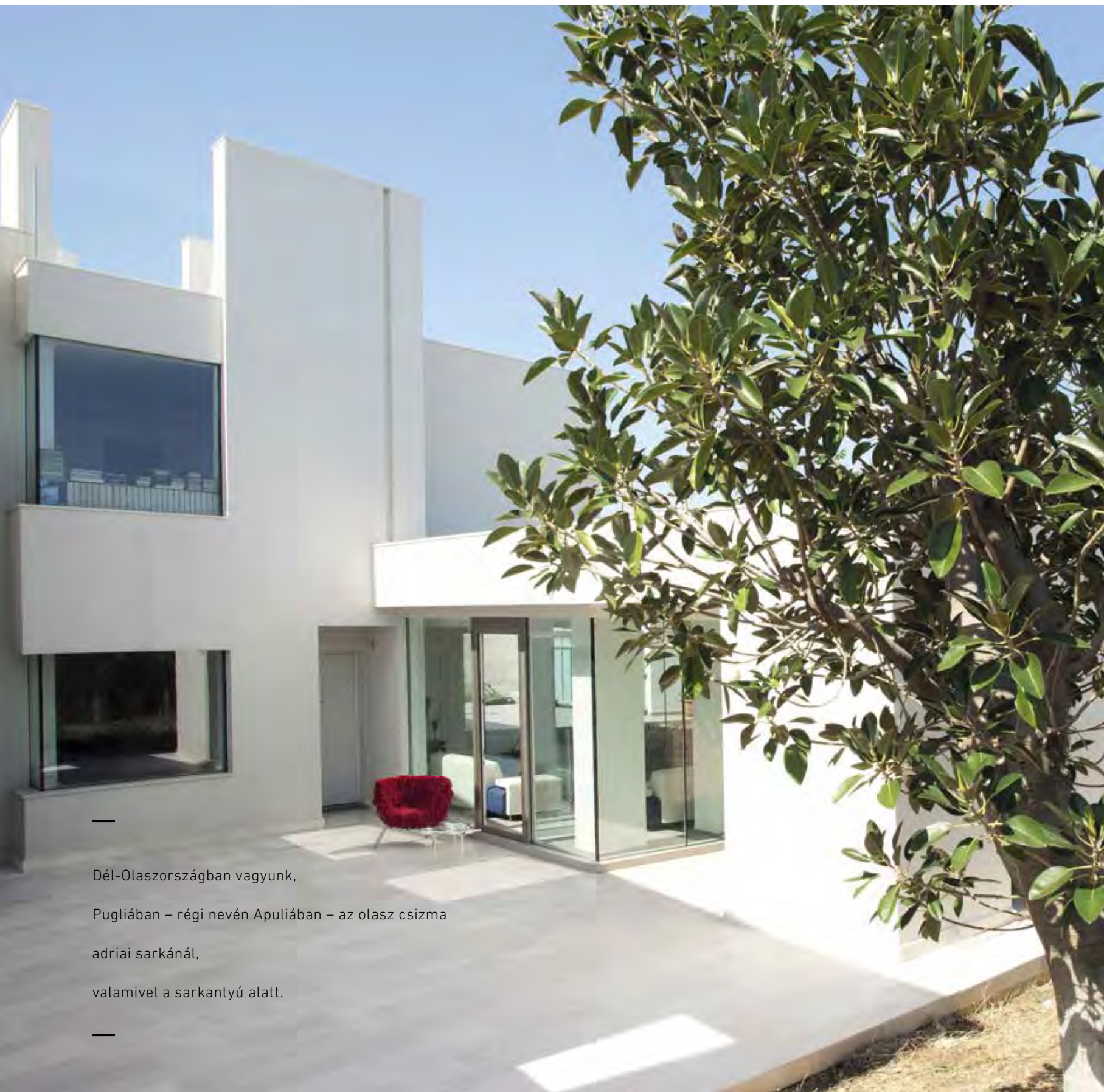

OLÍVA, FIKUSZFA, A KETTŐ KÖZÖTT VAKÍTÓ FEHÉRSÉG

Villa di Gioia Dél-Olaszországban

Dél-Olaszországban vagyunk,

Pugliában – régi nevén Apuliában – az olasz csizma

adriai sarkánál,

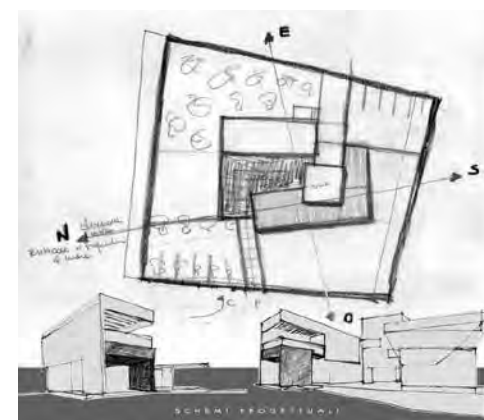
valamivel a sarkantyú alatt.

Szöveg **TORMA TAMÁS**
Építész **PEDONE WORKING**
Fotó **SERGIO CAMPLONE**

A tengerparton a tartományi székhely, Baritól északra 40-50 ezres kisvárosok sorakoznak: egyszerre üdülőhelyek és az olasz olajbogyó-termesztés tehetős központjai. Tulajdonképpen bármelyikben lehetnénk, itt mindenhol szembejön egy ezeréves katedrális vagy a város közepén álló normann erőd, de mi most éppen Biscegliében járunk, és nem is a főtéri kávézók egyikének teraszán iszogatunk. Nem messze a tengertől, az északi villanegyed egyik vakítóan fehér kerítése előtt állunk.

Ugyan még nem jutottunk be a Villa di Gioiába, de azért fejtsük le rögtön a hely és ház köré rakódott egzotikumokat. Ugyan az archdaily-n találtuk, aminek fotóin exkluzivitásban és földöntúli fényességben úszott, tőlünk távol, az mesés mediterránium közepén, azért ez is csak egy ház. Ház, aminek redukált mértanisége és üvegsíkokkal kevert luxusfehérsége egy építészeti magazinba megfotózva maga a kortárs modernizmus kvintesszenciája, de a valóságban már jóval kevesebb a teoretikus aura, ez is egy életter ledobott pulóverrel és kávéfoltos csészékkel – még ha ez nem is látszik az építészeti fotókon.

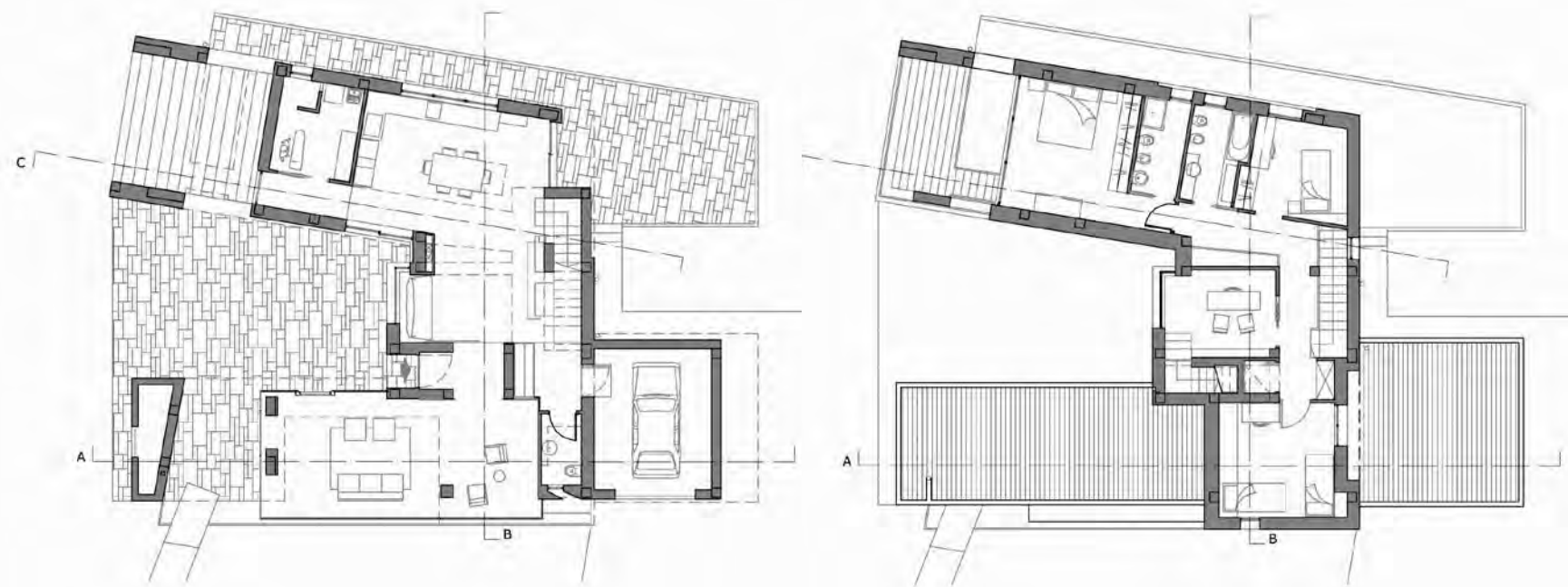
A ház mértani nyugalmát csak fokozza a hosszan elnyúló és egy betoncsíkkal hangsúlyozott kerítés. Fölötte csak az emelet kockakubusai látszanak, de a lapos tető például erőfelé nem valami kínosan kerülendő modernista manír, hanem a hagyományok része a szomszédos családi házak éppúgy laposak, mint a környék tradicionális vidéki tanyaházai.

Az üvegfalú nappaliból a bejárat felőli előkertre látni – nyitottság, zártság, klasszikus-modern fehérben

Ugyanaz a kertből – a bevezető lépcső lebegésével

Zártság és nyitottság, elrejtőzés és megnyílás. Amikor belépünk a kertbe, a ház is jobban megnyílni látszik, a bejáratnál rögtön egy szinte lebegő lépcsőn jutunk beljebb. Rögtön kiderül

az is, hogy a ház nem csak egy tetszetős minimalista forma, de igen gondosan úgy is tájolták és szerkesztették, hogy a déli verő elől védjék, mindeközben a napenergia a tetőn láthatatlanul

elhelyezett kollektorokon keresztül azért hasznosuljon is. A ház főszereplője a kerítés mögött kissé süllyesztve feltáruuló, üvegfalú nappali és beljebb a három oldalról zárt belső udvar –

A ház számunkra mint a kortárs modernizmus kvintesszenciája állt itt, a mediterránium közepén, azért ez is csak egy élettér kerttel, ledobott pulóverrel és foltot hagyó kávéscsészékkel

A tervező, Pantaleo Pedone a készülő társasházuk, a Case di Luce építésénél is fontosnak tartja a zéróenergiás szempontokat. Napelemparkkal és helyi anyagokkal - szigetelésként parafával, kenderítőekkel - építik (fotó: Ruszthi Zsolt)

a negyedik oldal egy fikuszfára néz. A naptól védett teraszra természetesen több irányból is lehet érkező, a földszinti konyhából éppúgy, mint a kert felől. (A ház rajzai azt is elárulják, a tereprendezés finoman spirális örvénylésének is ez a belső udvar a középpontja, a házban pedig mellé került az emeleti hálósobákhoz vezető lépcső háza.) A belső és külső határai elmosódnak, miközben ez egy gondosan kivitelezett, zéróenergiás épület, aminek a technológia részletei végig rejtve maradnak. A nappali üvegfala előtt viszont keskeny medence vize temperál, az ökológiai tervezés tudatosan számol a tenger felől érkező, uralkodó szelekkel és maximálisan kihasználja az erre felé igen fontos passzív-szolár lehetőséget. A ház fűtéséről, hűtéséről egyrészt a padlófűtés, másrészt a mennyezetekben futó, levegő-levegő hővisszanyerő-rendszer gondoskodik. Ökológia lábnyoma pedig gyakorlatilag nincs: a meleg vizet egy hőszivattyús elektromos kazán termeli, károsanyag-kibocsátása nincs.

Az ötvenes éveiben járó, helyi építész, a ház tervezőcsoportjának tagja, Pantaleo Pedone különösen fontosnak tartja az Európai Unió medi-

terrán fenntarthatósági szabályait. A Pedone Working pedig a passzívházaknál minél több napenergiát igyekezik hasznosítani, még itt, délen is fontosnak tartották új minőségi szintre emelni a szigetelést, így teljesen megszüntették az esetleges hőhidakat, és különleges szigetelésű, tripla üvegezésű ablakokat használnak. Most újabb fogalom következik: a kissé misztikusan hangzó termikus buroké. Épületeiket tehát tudatosan tájoltják eszerint, az épület képe a passzívburkot követi, a külső-belső szigeteléseket pedig sajátos, újrahasznosított helyi anyagokkal oldják meg. A hálózatosítás közben el is ugrottunk a kisváros központjába megnézni egy éppen épülő, több emeletes társasházukat (Case di Luce). Az ötszintes épület tetején napelem-park gyűjti majd be az energiát, a napsütötte lakásteraszokat különleges tölgynyakereggel (helyi parafa) szigeteléssel védik. Belül viszont a mezőgazdasági kender szárát hasznosítják egy speciális, szigetelő, rabcifal jellegű rétegben – ami sár helyett ugyan cementtel, de kísérletiesen hasonlít a mi vályogunkra –, ez a légkeveréssel hűtött belső levegőt nem engedi elszökni.

A szigorú elrendezés is azt szolgálja, hogy fölösleges energia se kívülről befelé (kánikulai nap-sütés), se fordítva (kiszökő fűtési meleg) nem rontsa a ház energiaháztartását.

A Villa di Gioia fő értéke, a könnyed átláthatóság: átjárhatja a napfény, a vakítóan fehér betonfalak mégis otthonos intimitást nyújtanak. Szinte összeolvad a kerttel, de gondosan megtervezett technológiai barátságban van a természettel is. Látványos, de nem a fényűző luxus nyelvén, hanem egy négytagú átlagpolgár-család számára. A Villa di Gioia egyébként a megrendelő családnevét viseli, ugyanakkor beszédes is: ami olaszul a *gioia*, az angolul *joy*, azaz ez a ház az *öröm* háza.

Építész tervezők:

Leo Pedone, Massimo Pedone, Annamaria Perruccio, Pietro Pedone (Pedone Working)

Tervezés és kivitelezés:

2011

Alapterület (bruttó):

872 m²